

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Római Katolikus Teológia
1.3 Intézet	Római Katolikus Didaktika Teológia
1.4 Szakterület	vallástudomány
1.5 Képzési szint	alap
1.6 Szak / Képesítés	vallástudomány

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	A héber biblia exegézise. A judaizmus forrásai						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Prof. dr. Zamfir Korinna						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Drd. Réti Tamás						
2.4 Tanulmányi év	2	2.5 Félév	1	2.6 Értékelés módja	vizsga	2.7 Tantárgy típusa	kötelező – alap

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					34
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					14
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					34
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					8
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszama					94
3.8 A félév össz-óraszama					150
3.9 Kreditszám					6

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	<ul style="list-style-type: none"> Nincs
4.2 Kompetenciabeli	<ul style="list-style-type: none"> A héber biblia, ill. a Szeptuaginta korának, könyveinek általános ismerete

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> Táblával, térképpel és vetítővel felszerelt terem
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> Táblával, térképpel és vetítővel felszerelt terem; BibleWorks software-rel felszerelt számítógépek az informatika laborban; intézeti könyvtár

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> a héber biblia, ill. a Septuaginta könyveivel kapcsolatos alapismeretek alkalmazása konkrét szövegeken a bibliai hermeneutika elveinek és szabályainak ismerete és alkalmazása az exegézis történetkritikai és főbb szinkron módszereinek elsajátítása az egyes bibliai szövegek történetkritikai elemzése
-----------------------------	---

Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • a héber biblia, ill. a Szeptuaginta gondolatvilágának alapfokú megismerése • a keresztény szent iratok exegézise alapjainak megértése • a vallásközi párbeszéd bibliai alapjainak elsajátítása
------------------------------------	--

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • a héber biblia, ill. a Szeptuaginta könyveinek, szövegeinek értelmezési képessége
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • a héber biblia, ill. a Szeptuaginta történetkritikai exegézisének elsajátítása • a héber biblia, ill. a Szeptuaginta kulcsszövegei mondanivalójának ismerete • a vallásközi párbeszéd alapjainak megértése

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A hermeneutika és az exegézis fogalma. A bibliamagyarázat történetének áttekintése. A történetkritikai exegézis. A szinkron szövegvizsgálat lényege, sajátosságai, formái.	előadás	Jegyzet, 5-10; IBC, 39–150; JBK III, 1156-1162
2. A retorikai elemzés. A narratív elemzés. A kánonkritika.	előadás	Jegyzet, 11-16; IBC, 322–335; NJBC, 1123–1129; 1146–1165
3. Hatástörténeti vizsgálat. A felszabadítás teológia szentírásmagyarázata. A feminista exegézis. A fundamentalista olvasat.	előadás	Jegyzet, 11-16; IBC, 322–335; NJBC, 1123–1129; 1146–1165
4. A teremtéstörténetek műfaja, vallástörténeti háttere. Ter 1,1–2,4a	előadás	Jegyzet, 17-26; NJBC, 8-43; IBC, 400–420
5. Ter 2,4b–3,24	előadás	Jegyzet, 27-38; NJBC, 8-43; IBC, 400–420
6. A pátriárkatörténetek keletkezése, műfaja. Ter 12; 15,1-20; 18.	előadás	Rózsa, <i>Pátriárkatörténetek</i> , 3-45; Jegyzet, 39–56; NJBC, 8-43; IBC, 422–430
7. Kiv 3,1–4,17	előadás	Jegyzet, 57-64; NJBC, 44-50; IBC, 448-468
8. Iz 6,1-13; 7,1-25; Iz 8,23 – 9,6; 11,1-16	előadás	Jegyzet, 65-72; NJBC, 229-248; IBC, 1037–1041
9. Az Ebed Jahve énekek. Iz 42,1-9; 52,13 – 53,12.	előadás	RÓZSA, <i>Üdvösségközvetítők</i> , 229–287; NJBC, 329–348; IBC, 1052-1056
10. Jer 1,1-19. Jer 20,7-18. Jer 31,31-34	előadás	Jegyzet, 73-81; NJBC, 265–280; IBC, 1062–1092
11. Ez 1,1–3,27	előadás	Jegyzet, 81-88; NJBC, 305–310; IBC, 1114–1122
12. Zsolt 22; 104.	előadás	Jegyzet, 95–110; NJBC, 523–540; IBC, 855-858; 902-903; LACOCQUE, RICOEUR, 247-304; HIEKE, <i>Mérleg</i> , 4/1999, 373-391

13. Péld 8,22 - 9,6; Bölcs 7,22–8,1; Sir 24,1-31	előadás	Jegyzet, 111–119; NJBC, 453–461; IBC, 926–927; NJBC, 496–506; IBC, 1002–1003; NJBC, 510–522; IBC, 976–977
14. A zsidóság messiásképe. Fontosabb messiási szövegek	előadás	Jegyzet, 120-128; RÓZSA, <i>Üdvösségközvetítők</i> , 5-228; NJBC, 229-248; IBC, 1037–1041
<p>Könyvészet</p> <p><i>Biblia</i>, Szent István Társulat, Budapest, 2003.</p> <p><i>Szentírás</i> (Káldi-Neovulgáta Biblia), Szent Jeromos Társulat, Budapest, 1997 (és további kiadások).</p> <p>Jegyzet: ZAMFIR Korinna, <i>Ószövetségi exegézis</i>, Kolozsvár, 2008.</p> <p>BENYIK György, <i>Ószövetségi exegézis. Teremtés és Kivonulás könyve</i> (jegyzet),</p> <p>BROWN, R. E., FITZMYER, J. A., MURPHY, R. E., <i>The New Jerome Biblical Commentary</i>, Avon, 1992 (magyar fordítás: <i>Jeromos Bibliakommentár I–III</i> szerk. Thorday A., Budapest, 2002-2003.</p> <p>RÓZSA Huba, <i>Az Ószövetség keletkezése I-II</i>, Budapest, 1995-1996.</p> <p>RÓZSA Huba, <i>A Genesis könyve 1-2</i>, Budapest, 2002, 2003.</p> <p>RÓZSA Huba, <i>Ószövetségi egzegézis (Pátriárkák)</i>, Budapest, é.n.</p> <p>RÓZSA Huba, <i>Üdvösségközvetítők az Ószövetségben I-II.</i>, Budapest, 2001.</p> <p>SKA, J. L., <i>Introduzione alla lettura del Pentateuco. Chiavi per l'interpretazione dei primi cinque libri della Bibbia</i>, Roma, 1998.</p> <p>ZENGER, E., <i>Einleitung in das Alte Testament</i>, Stuttgart, 2010.</p>		
8.2 Szeminárium	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A vízözöntörténet (Ter 6,1–9,17)	diákok előadása, kérdések megvitatása	Részletes bibliográfia a szeminárium jegyzékben
2. Ábrahám hite (Ter 22,1-19).	diákok előadása, kérdések megvitatása	Részletes bibliográfia a szeminárium jegyzékben
3. A Sínai hegyi szövetség: Kiv 19,1–20,21; MTörv 5,1-22; Kiv 24,1-18; MTörv 6,1-9.	diákok előadása, kérdések megvitatása	Részletes bibliográfia a szeminárium jegyzékben
4. Ígéret Dávidnak (2Sám 7,1-29). A dávidi királyság és a messianizmus	diákok előadása, kérdések megvitatása	Részletes bibliográfia a szeminárium jegyzékben
5. Illés és a cäreptai özvegyasszony (1Kir 17,8-24). Illés a Hóreb hegyen (1Kir 19,1-13).	diákok előadása, kérdések megvitatása	Részletes bibliográfia a szeminárium jegyzékben
6. Üdvösségprófeciák Deutero-Izajásnál (Iz 40,1-11; 43,1-7; 49,14-26; 54,1–55,5). A szabadulás képei. Istenkép..	diákok előadása, kérdések	Részletes bibliográfia a szeminárium jegyzékben

	megvitatása	
7. Isten dicsérete (Zsolt 8; Zsolt 139).	diákok előadása, kérdések megvitatása	Részletes bibliográfia a szeminárium jegyzékben
8. Alexandriai Philón munkássága	diákok előadása, kérdések megvitatása	Részletes bibliográfia a szeminárium jegyzékben
9. Josepus Flavius és az első század zsidósága	diákok előadása, kérdések megvitatása	Részletes bibliográfia a szeminárium jegyzékben
10. Misna és a Talmud	diákok előadása, kérdések megvitatása	Részletes bibliográfia a szeminárium jegyzékben
11. A zsidó racionalizmus és misztika irodalma (Mose ben Maimon, valamint a Zóhár)	diákok előadása, kérdések megvitatása	Részletes bibliográfia a szeminárium jegyzékben
12. Zsidó vallásos költészet és a hasszid mozgalom, valamint a zsidó folklór	diákok előadása, kérdések megvitatása	Részletes bibliográfia a szeminárium jegyzékben
13. A XIX. századi jiddis irodalom	diákok előadása, kérdések megvitatása	Részletes bibliográfia a szeminárium jegyzékben
14. A Soah utáni irodalom és teológiai gondolkodás	diákok előadása, kérdések megvitatása	Részletes bibliográfia a szeminárium jegyzékben
Könyvészet		
<p><i>Biblia</i>, Szent István Társulat, Budapest, 2003. <i>BibleWorks for Windows</i>, Bushell, Michael S., Michael D. Tan, Glenn L. Weaver (eds.), CD-Rom, Version 7.0.012g, Norfolk, VA: BibleWorks, 2006 (a karon hozzáférhető). <i>Szentírás</i> (Káldi-Neovulgáta Biblia), Szent Jeromos Társulat, Budapest, 1997 (és további kiadások). Alexandriai Philón: <i>De vita Contemplativa</i>. Budapest 2008. Josephus Flavius: <i>A zsidó háború</i>. Budapest 2011. Maimonidész: <i>A tévelygők útmutatója</i>. Budapest 1997. DOMÁN István: <i>Talmud</i>. Budapest 2007. BUBER M.: <i>Hasszid történetek</i>. Budapest 2006. WIESEL E.: <i>Az éjszaka</i>. Budapest 1990. Sólem Alechem: <i>Tóbiás a tejesember</i>. Budapest 2010.</p> <p>HAAG, H. (szerk.), <i>Biblikai lexikon</i>, Budapest, 1989.</p>		

<p>LÉON-DUFOUR, X. (szerk.), <i>Biblikus teológiai szótár</i>, Budapest, 1986.</p> <p>BENYIK Gy. (szerk.), <i>Szegedi biblikus konferencia kötetei</i>, Szeged, 1995-2011.</p> <p>BERGES, U., <i>Jesaja 40-48</i> (HThKAT), Herder, Freiburg, 2008.</p> <p>BROWN, R. E., FITZMYER, J. A., MURPHY, R. E., <i>The New Jerome Biblical Commentary</i>, Avon, 1992 (magyar fordítás: <i>Jeromos Bibliakommentár I–III</i> szerk. Thorday A., Budapest, 2002-2003). [a továbbiakban NJBC/GBK].</p> <p>DONNER, H., <i>Geschichte des Volkes Israel und seiner Nachbarn</i>, Göttingen, 1995.</p> <p>HIEKE, Th., <i>Hallgatni istenkáromlás volna. A panasz.fenomenológiája és teológiája az Ószövetségben</i>, in <i>Mérleg</i>, 4/1999, 373-391.</p> <p>RÓZSA Huba, <i>A Genesis könyve 1</i>, Budapest, 2002.</p> <p>RÓZSA Huba, <i>Az Ószövetség keletkezése I-II</i>, Budapest, 1995-1996.</p> <p>RÓZSA Huba, <i>Kezdetkor teremtette Isten (A bibliai őstörténet magyarázata. Ter 1-11)</i>, Budapest, 1997.</p> <p>THORDAY A., <i>A szövetség mint ajándék és elkötelezettség</i>, Szeged, 1996.</p> <p>XERAVITS Géza - ZSENGELLÉR József (szerk.), <i>Tobit / Tóbiás könyve. Szöveg - Hagyomány - Teológia</i> (Deuterocanonica II), L'Harmattan, Budapest, 2005.</p>		
--	--	--

9. A tantárgy tartalmának összhangba hozása az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásaival.

<ul style="list-style-type: none"> • A tantárgy tartalma megegyezik az egyetemi oktatásban a fontosabb egyetemeken oktatott tárgy tartalmával és módszereivel. • A tárgy keretében figyelembe vesszük a kortárs vallástudományi kutatás eredményeit.
--

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Kulcsfogalmak és az ószövetségi exegézis alkalmazásának képessége	Féléves részvizsga (írásbeli) és félév végi vizsga (írásbeli)	75 %
10.5 Szeminárium	Szemináriumi dolgozat megfelelése a biblikus kutatás módszertanának	Félév végi írásbeli vizsga	25 %
	A szemináriumi témák elsajátítása	A részvizsga és félév végi vizsga keretében	L. 10.4
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> • A hermeneutika és exegézis alapfogalmainak ismerete, a történetkritikai módszer alkalmazásának képessége • Az alapvető zsidó szent iratok exegézisének képessége 			

Kitöltés dátuma

2017. ápr. 25.

Előadás felelőse

Prof. dr. Zamfir Korinna

Szeminárium felelőse

Drd. Réti Tamás

Az intézeti jóváhagyás dátuma

2017. ápr. 30.

Intézetigazgató

Prof. dr. Zamfir Korinna